

Sygn. akt III C 781/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2023 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Justyna Pikulik
Protokolant:	stażysta Krzysztof Kłak

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2023 r. w Szczecinie na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa- Prokuratury Okręgowej w Szczecinie

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej z siedzibą w W.

o zapłatę

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powoda Skarbu Państwa- Prokuratury Okręgowej w Szczecinie na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w W. kwotę 917 zł (dziewięćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt III C 781/22

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 czerwca 2022 r., który wpłynął do Sądu w dniu 18 lipca 2023 r. powód – Skarb Państwa - Prokuratura Okręgowa w Szczecinie, reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w W. kwoty 3.690 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od dnia 24 stycznia 2022 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu żądania pozwu powódka wskazała, że strony łączyła umowa z 19 listopada 2021 r, której przedmiotem była dostawa mebli na potrzeby powódki. Zamówione meble miały zostać doręczone w terminie do 17 grudnia 2022 r., który został przedłużony do 22 grudnia 2022 r. na wniosek pozwanej. Terminy te były istotne dla powódki z uwagi na wydatkowanie przez nią środków budżetowych. Wobec niewykonania umowy i upływu terminu na jej wykonanie, powódka w dniu 28 grudnia 2022 r. wypowiedziała pozwanej umowę oraz obciążyła ją karą umowną na podstawie §5 ust. 3 umowy. Pozwana nie zapłaciła ww. kary umownej, powołując się na skutki pandemii C.-19, nie wskazując jednak konkretnych powodów, z których nie wykonał dostawy.

12 września 2022 r. Referendarz sądowy w tutejszym Sądzie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (ówczesna sygnatura akt III Nc 1792/22), uwzględniając w całości żądanie pozwu.

W skutecznie wniesionym sprzeciwie pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w W. reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, zaskarżyła nakaz zapłaty w całości oraz wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Z ostrożności procesowej, pozwana wniosła o miarkowanie kary umownej. Pozwana zarzuciła, że żądanie pozwu jest niezasadne z powodu braku skutecznego odstąpienia od umowy, nieważności zapisów umownych dotyczących kary umownej, braku podstaw do obciążenia pozwanej karą umowną, oraz z powodu zaistniałych przyczyn braku realizacji umowy skutkujących brakiem możliwości naliczenia jakichkolwiek kar, przedwczesności naliczania i dochodzenia kar umownych oraz zaistnienia podstaw do miarkowania kary umownej.

Pozwana podniosła, że kara umowna została zastrzeżona w razie odstąpienia od umowy, nie zaś jej wypowiedzenia i to dopiero w razie zwłoki w wykonaniu umowy przekraczającej 30 dni. Dalej wskazała, że postanowienie umowne, które nie zawiera terminu na odstąpienie od umowy jest nieważne w świetle art. 395 §1 k.c. Ponadto niewykonanie umowy w terminie wynikało z powodów niezależnych od pozwanej, a wynikających z pandemii C. – 19. W dalszej części uzasadnienia pozwana przedstawiła wywód dotyczący zarzutu ewentualnego miarkowania kary umownej.

W replice na sprzeciw powódka Skarb Państwa - Prokuratura Okręgowa w Szczecinie wskazała, że nienależnie od użytego słowa, intencją zamawiającego było odstąpienie od umowy, w tym w oparciu o art. 492 k.c., albowiem powódka musiała wydać środki w roku budżetowym 2021 r. i realizacja umowy w 2022 r. nie miała już dla niej znaczenia. Podniosła, że pozwana nie wykazała faktycznego wpływu pandemii C.-19 na możliwość realizacji umowy oraz faktycznych podstaw do miarkowania kary umownej.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 listopada 2021 r. Skarb Państwa – Prokuratura Okręgowa w Szczecinie, jako zamawiający, zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową w W., jako wykonawcą, umowę o numerze (...)7.262.2021. Przedmiotem tej umowy była dostawa mebli na potrzeby zamawiającego. Szczegółowy opis przedmiotu zamówienia zawierał załącznik numer 1 do umowy.

Zgodnie z §2 ust. 1 ww. umowy, dostarczenie przedmiotu umowy miało nastąpić w terminie do 17 grudnia 2021 r.

Zgodnie z § 4 ust. 1 umowy z tytułu realizacji umowy wykonawcy przysługiwało wynagrodzenie w łącznej wysokości 36.900 zł brutto.

Zgodnie z §5 umowy, strony ustaliły stosowanie kar umownych w następujących przypadkach:

1. Za każdy dzień zwłoki w stosunku do terminu określonego w §2 ust. 1 zamawiający obciąży wykonawcę karą umowną w wysokości 20 zł.
2. Za każdy dzień zwłoki w usunięciu wad, liczony od dnia wyznaczonego do usunięcia wad do dnia usunięcia wady w wysokości 0,1% wartości brutto mebla, którego wada dotyczy, określonej z załącznikiem numer 1 do umowy.
3. W przypadku odstąpienia od umowy przez wykonawcę lub przez zamawiającego z powodu przyczyn leżących po stronie wykonawcy, wykonawca zobowiązany jest do zapłaty kary umownej w wysokości 10% wartości brutto umowy, określonej w §4 ust. 1.
4. W przypadku gdy zwłoka w wykonaniu umowy przekroczy 30 dni, zamawiający ma prawo odstąpić od umowy ze skutkiem natychmiastowym. W takiej sytuacji będzie miało miejsce odstąpienie z przyczyn leżących po stronie wykonawcy, a zamawiającemu będą przysługiwały uprawnienia, o których mowa w ust. 1 i 3.

Dowód:

- umowa z 19 listopada 2021 r. – k. 7-9,

- wykaz ilościowo – wartościowy – k. 10,
- załącznik do umowy – opis mebli – k. 11-14.

Pismem z dnia 15 grudnia 2021 r. wykonawca (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w W. zwróciła się do zamawiającego- Prokuratury Okręgowej w Szczecinie o przedłużenie terminu do realizacji umowy do 22 grudnia 2021 r. W uzasadnieniu pisma wskazano, że z uwagi na stan pandemii C.-19 wykonawca z przyczyn od siebie niezależnych (ograniczona załoga pracownicza, bardzo długi okres oczekiwania na niezbędne do realizacji zamówienia materiały) ma opóźnienie w realizacji umowy.

Pismem z 17 grudnia 2021 r. zamawiający wyraził zgodę na przedłużenie terminu realizacji umowy do dnia 22 grudnia 2021 r.

Dowód:

- pismo wykonawcy z 15 grudnia 2021 r. – k. 15,
- pismo zamawiającego z 17 grudnia 2021 r. – k. 16.

Pismem z dnia 28 grudnia 2021 r. zamawiający- Prokuratura Okręgowa w Szczecinie oświadczyła wykonawcy, że wypowiada umowę z dnia 19 listopada 2021 r. Jako przyczynę wypowiedzenia wskazano brak wykonania umowy. W piśmie wskazano również, że środki finansowe na zamówione meble muszą być wydatkowane w bieżącym roku budżetowym i nie będzie możliwości przeniesienia środków finansowych na nowy rok budżetowy. Jednocześnie pismem tym wezwano wykonawcę do zapłaty kary umownej, o której mowa w §5 ust. 3 umowy, w wysokości 3.690 zł.

29 grudnia 2021 r. zamawiający Prokuratura Okręgowa w Szczecinie wystawiła notę księgową obciążając zamawiającego (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową w W. kwotą 3.690 zł, tytułem kary umownej nałożonej na wykonawcę za wypowiedzenie umowy przez zamawiającego z przyczyn leżących po stronie wykonawcy, zgodnie z §5 ust. 3 umowy z 19 listopada 2021 r. Karę umowną wyliczono jako 10% wynagrodzenia wykonawcy. Jednocześnie zamawiający wezwał do zapłaty naliczonej kary umownej w terminie 14 dni od dnia otrzymania noty.

Oświadczenie to zostało doręczone wykonawcy w dniu 10 stycznia 2022 r.

Dowód:

- oświadczenie o wypowiedzeniu umowy – k. 17,
- elektroniczne potwierdzenie odbioru – k. 18,
- nota księgową – k. 19.

Pismem z dnia 20 stycznia 2022 r. wykonawca (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w W. poinformowała wykonawcę, że nie uznaje przesłanej mu noty obciążeniowej. W uzasadnieniu swojego stanowiska wykonawca powołał się na sytuację wywołaną pandemią C. - 19, która miała wpływ na termin wykonania umowy.

Pismem z dnia 28 stycznia 2022 r. zamawiający Prokuratura Okręgowa w Szczecinie ponownie wezwała wykonawcę do zapłaty kary umownej z noty księgowej z 29 grudnia 2021 r.

W odpowiedzi na pismo z 20 stycznia 2022 r. zamawiający Prokuratura Okręgowa w Szczecinie pismem z dnia 11 lutego 2022 r. poinformowała, że nie uznaje stanowiska wykonawcy.

Dowód:

- pismo wykonawcy z 20 stycznia 2022 r. z dowodem nadania i odbioru – k. 20-21 (47-48, 52-53), 49 (54),
- wezwanie do zapłaty z 28 stycznia 2022 r. – k. 24,
- pismo zamawiającego z 11 lutego 2022 r. – k. 22-23.

Wykonanie umowy dla zamawiającego Prokuratury Okręgowej w Szczecinie jeszcze w 2021 r. było ważne i istotne z tego powodu, gdyż wykorzystywała ona na ten cel środki budżetowe, których niewykorzystanie w 2021 r. skutkowałoby obowiązkiem ich zwrotu, o czym pracownicy Prokuratury Okręgowej w Szczecinie informowali wykonawcę.

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w W. nie wykonała umowy z dnia 19 listopada 2021 r. ani w całości, ani w części.

Ostatecznie przedmiot umowy został wykonany przez innego wykonawcę.

Dowód:

- zeznania świadka M. K., e-protokół (...):06:40 – 00:18:28 – k. 90, 92,
- zeznania świadka B. S., e-protokół (...):18:28 – 00:29:24 – k. 90, 92.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo Skarbu Państwa – Prokuratury Okręgowej w Szczecinie przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w W. nie zasługiwało na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie powódka domagała się od pozwanej zasądzenia kwoty 3.690 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od dnia 24 stycznia 2022 r. do dnia zapłaty.

Podstawą faktyczną żądania pozwu stanowiła umowa dostawy z 19 listopada 2021 r., która nie została przez pozwaną zrealizowana, co skutkowało wystawieniem noty księgowej na należność z tytułu kary umownej na kwotę 3.690 zł. Spór stron dotyczył zasadności naliczenia kar umownych przez powódkę.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowił przepis art. 605 k.c. oraz art. 483 §1 k.c.

Zgodnie z art. 605 k.c., przez umowę dostawy dostawca zobowiązuje się do wytworzenia rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku oraz do ich dostarczania częściami albo periodycznie, a odbiorca zobowiązuje się do odebrania tych rzeczy i do zapłacenia ceny. Zgodnie zaś z art. 483 §1 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna).

Stan faktyczny sprawy był niesporny i został ustalony w oparciu o złożone przez strony dokumenty, których prawdziwość i wiarygodność nie wzbudziła wątpliwości Sądu i które nie były przez strony kwestionowane. Uzupełniająco dla ustaleń faktycznych posłużyły zeznania wiarygodnych w całości świadków M. K. i B. S., którzy wyjaśnili wagę wykonania umowy w określonym terminie dla powoda.

W ujęciu art. 483 k.c., kara umowna stanowi ryczałtowo określony surogat odszkodowania należnego wierzycielowi z tytułu odpowiedzialności kontraktowej dłużnika. Kara umowna stanowi dodatkowe zastrzeżenie umowne i może być zastrzeżona zarówno na wypadek niewykonania zobowiązania lub jego nienależytego wykonania. Kara umowna jako surogat odszkodowania należy się wierzycielowi wtedy, gdy niewykonanie lub nienależyte wykonanie przez dłużnika zobowiązania niepieniężnego jest następstwem okoliczności, za które on ponosi odpowiedzialność (art. 471 k.c.), chyba, że strony zmodyfikowały zakres odpowiedzialności z tego tytułu. W ramach swobody kontraktowej, strony mogą bowiem ustalić, że dłużnik będzie zobowiązany do zapłaty określonej sumy z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, nawet w sytuacji, gdy nie będzie ponosił za to odpowiedzialności, co

dopuszczają przepisy ustawy. Na podstawie art. 473 § 1 k.c. dłużnik może przez umowę przyjąć odpowiedzialność za niewykonanie lub za nienależyte wykonanie zobowiązania z powodu oznaczonych okoliczności, za które na mocy ustawy odpowiedzialności nie ponosi. Strony zastrzegając na podstawie art. 473 § 1 k.c. odpowiedzialność dłużnika przez oderwanie jej od zasady winy muszą jednak w umowie ściśle określić mające uzasadniać odpowiedzialność dłużnika okoliczności, niemieszczące się w granicach wyznaczonych przez art. 472 k.c. Gdy jednak strony nic innego nie zastrzegły, ani co innego nie przewiduje szczególnie przepis ustawy – niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania niepieniężnego stanowiące podstawę żądania zapłaty kary umownej, wynika z niezachowania przez dłużnika należytej staranności (art. 472 k.c.), czyli z jego winy w postaci, co najmniej, niedbalstwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2017 r., sygn. akt V CSK 28/17).

Jak już wskazano, kara umowna przewidziana w art. 483 k.c. stanowi odszkodowanie umowne, przy czym od odszkodowania sensu stricto różni się jedynie tym, że należy się ona bez względu na wysokość szkody (art. 484 § 1 k.c.). Jeżeli zaś chodzi o podstawy odpowiedzialności, to ustawodawca nie wprowadził w tym zakresie zasad odrębnych. Zakres odpowiedzialności z tytułu kary umownej pokrywa się zatem z zakresem ogólnej odpowiedzialności dłużnika za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania (art. 471 k.c.). Obowiązkiem wierzyciela jest zatem wykazanie istnienia ważnej umowy oraz niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania przez dłużnika. Dłużnik natomiast, który nie wywiązał się z obowiązków umownych, ponosi co do zasady odpowiedzialność kontraktową, o ile nie udowodni, że nienależyte wykonanie zobowiązania było następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 września 2016 r., sygn. akt I ACa 302/16). Podporządkowanie kary umownej podstawom odpowiedzialności kontraktowej sprawia, że zobowiązany do zapłaty tej kary może bronić się zarzutem – podobnie jak każdy dłużnik zobowiązany do naprawienia szkody stosownie do art. 471 – że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 1968, II CR 419/67). Odstąpienie od zasady winy może nastąpić natomiast jedynie na podstawie uzgodnień stron (art. 473 k.c.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że powódka- Prokuratura Okręgowa w Szczecinie, co nie budzi jakichkolwiek wątpliwości Sądu, złożyła oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, nie zaś o odstąpieniu od umowy. Okoliczność, czy osoba składająca to oświadczenie nie miała świadomości w różnicy pomiędzy tymi pojęciami, a jej intencją było odstąpienie od umowy, nie ma w ocenie Sądu znaczenia. Oświadczenie jest bowiem jednoznaczne i zważywszy na skutki jakie wywołało, niemożliwe jest aktualnie żądanie jego odczytywania w inny sposób. Stanowiłoby to nadinterpretację tego oświadczenia, stanowiącą jedynie reakcję na zarzuty procesowe pozwanego. Powódka korzysta z pomocy zawodowego pełnomocnika, który w pozwie nie odnosił się do intencji osoby składającej oświadczenie o wypowiedzeniu umowy i zaczął to czynić dopiero po otrzymaniu sprzeciwu, a niewątpliwie pojęcia te rozróżnia, a przynajmniej można tego od niego oczekiwać. Gdyby faktycznie było zatem tak, jak twierdziła powódka, to okoliczności dotyczące rzeczywistej intencji oświadczenia powoda musiałaby znaleźć odzwierciedlenie już w pozwie. Jest to istotne w świetle §5 ust. 3 umowy, zgodnie z którym 10% kara umowna obowiązywała jedynie w przypadku odstąpienia od umowy przez wykonawcę lub przez zamawiającego z powodu przyczyn leżących po stronie wykonawcy, wykonawca zobowiązany jest wówczas do zapłaty kary umownej w wysokości 10% wartości brutto umowy, określonej w §4 ust. 1. Co więcej, nawet gdyby odczytać oświadczenie z 28 grudnia 2021 r. jako odstąpienie od umowy, to zgodnie z §5 ust. 4 było to dopuszczalne jedynie wówczas, gdy zwłoka w wykonaniu umowy przekroczy 30 dni. Strony zgodnie ustaliły termin wykonania umowy na 17 grudnia 2021 r., a następnie zgodnie przedłużyły go do 22 grudnia 2021 r. Oświadczenie złożone w dniu 28 grudnia (...) było zatem przedwczesne, nie zrealizowała się przesłanka zwłoki, nie upłynęło bowiem wskazane w § 5ust. 4 umowy 30 dni zwłoki, co unicestwia żądanie zapłaty kary umownej wobec braku zaistnienia przesłanek ku temu.

Powódka asekuracyjnie wskazała również na przepis art. 492 k.c., jako podstawy swojego żądania. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli uprawnienie do odstąpienia od umowy wzajemnej zostało zastrzeżone na wypadek niewykonania zobowiązania w terminie ściśle określonym, strona uprawniona może w razie zwłoki drugiej strony odstąpić od umowy bez wyznaczenia terminu dodatkowego. To samo dotyczy wypadku, gdy wykonanie zobowiązania przez jedną ze stron

po terminie nie miałyby dla drugiej strony znaczenia ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez nią cel umowy, wiadomy stronie będącej w zwłóce.

Trzeba zwrócić uwagę, że przepis art. 492 k.c. modyfikuje ustawowe prawo odstąpienia wynikające z art. 491 k.c. Następuje to przez eliminację konieczności wyznaczania dodatkowego terminu do wykonania zobowiązania, ponieważ funkcje zagrożenia odstąpieniem od umowy wzajemnej pełni wówczas postanowienie umowne zastrzegające dla wierzyciela uprawnienie do odstąpienia od umowy. Wyłącza to potrzebę określania końcowego terminu do wykonania uprawnienia. W art. 492 k.c., w przeciwieństwie do umownego prawa odstąpienia, o którym mowa w art. 395 k.c. nie chodzi o wyznaczenie terminu końcowego do złożenia oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy. Natomiast idzie w nim o wyznaczenie ściśle określonego terminu do spełnienia świadczenia, z upływem którego powstaje uprawnienie wierzyciela do odstąpienia od umowy. Przepis art. 492 k.c. jest więc przepisem szczególnym względem art. 491 k.c., eliminującym konieczność wyznaczania dodatkowego terminu do wykonania zobowiązania. Z kolei art. 491 k.c. nie ma zastosowania do tych zobowiązań z umów wzajemnych, do których przepisy je regulujące przewidują szczególne unormowanie prawa odstąpienia, tym samym mające pierwszeństwo przed regułą ogólną (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2020 r., sygn. akt V Aga 245/18). Umowa dostawy przewiduje dwie możliwości odstąpienia przez zamawiającego od umowy, przewidziany w art. 610 i 601. W ocenie Sądu, przepisy te dotyczą jednak sytuacji, gdy termin wykonania umowy jeszcze nie nadszedł i powód, co do zasady, mógłby się powoływać na to, że wykonanie zobowiązania przez pozwanego po terminie nie miałyby dla niego znaczenia. Rzecz jednak w tym, że jest to możliwe, gdy ten brak znaczenia wynika ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez nią cel umowy. Powódka w tym zakresie wskazywała, że niewykonanie dla niej umowy do końca 2021 r. skutkowałoby utratą środków budżetowych przeznaczonych na ten cel. Celem jednak umowy nie było wydatkowanie środków budżetowych, lecz zakup mebli, co stanowiło jej przedmiot. Skoro zaś powódka zamówiła meble, a jak wynika z zeznań świadków ostatecznie dostarczył je inny podmiot, to znaczy, że meble tych potrzebowała. Jest to również logiczne zważywszy, że statio fisci powódki jest jednostka prokuratury, a zamawiane meble były typowo urzędniczymi, podobnymi nawet do tych, które zakupują np. sądy. Wbrew zatem stanowisku powódki, wykonanie dla niej umowy miało znaczenie nawet po terminie, bo celem umowy były uzyskanie mebli, a nie wydanie środków budżetowych. Natomiast to, że ich niewydatkowanie w danym roku budżetowym skutkowałoby obowiązkiem ich zwrotu nie jest w ocenie Sądu wystarczającą przesłanką faktyczną realizującą przewidzianą w przywołanym przepisie utratę znaczenia wykonania zobowiązania przez jedną ze stron po terminie ze względu na właściwości zobowiązania albo ze względu na zamierzony przez nią cel umowy.

Reasumując, skoro priorytetem dla powódki Prokuratury Okręgowej w Szczecinie było zrealizowanie dostawy mebli przez pozwaną do końca 2021 r., powinna ona zrehabilitować zawieraną z pozwaną umowę dostawy w taki sposób, aby móc- w przypadku jej niewykonania, domagać się zapłaty kary umownej. Redakcja zapisu § 5 ust. 4 umowy z 19 listopada 2021 r., przewidująca możliwość odstąpienia od umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku zaistnienia zwłoki przekraczającej 30 dni i zażądania dopiero wówczas zapłaty kary umownej, taką ewentualność wyklucza.

Jako niewykazane Sąd uznał zarzuty pozwanej dotyczące tego, że popadnięcie w zwłokę było od niej niezależne, jak i że zachodzą podstawy do miarkowania kary umownej.

Zgodnie jednak z art. 484 § 2 k.c. jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana. Miarkując karę umowną ma na względzie podstawowe funkcje kary umownej, jakimi są: funkcja stymulująca wykonanie zobowiązania, funkcja represyjna w postaci sankcji za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy oraz funkcja kompensacyjna, polegająca na naprawieniu szkody, jeśli wierzyciel ją poniósł, bez konieczności precyzyjnego wyliczenia jej wysokości, co zasadniczo ułatwia realizację dochodzonego uprawnienia. Istotnym kryterium miarkowana jest relacja kary umownej do odszkodowania należnego wierzycielowi na zasadach ogólnych, przyczyny niewykonania w sposób pełny zobowiązania, przyczynienie się wierzyciela, stopień winy dłużnika, relacja do należnego wynagrodzenia lub ocena stopnia naruszenia interesu wierzyciela wskutek nienależytego wykonania umowy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 27 stycznia 2016 r., sygn. akt I ACa 702/15, wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 30 listopada 2006 r., I CSK 259/06). Celem miarkowania kary umownej, czyli zmniejszenia przez sąd wysokości należnej wierzycielowi kary umownej, jest zatem ochrona dłużnika ze względu na zasady słuszności, a dłużnik, który zamierza zgłosić swoje żądanie oparte na art. 484 § 2 k.c., obowiązany jest wyraźnie takie żądanie sformułować oraz wykazać jego zasadność za pomocą zaferowanych na jego poparcie dowodów, a także wskazać przesłanki obniżenia kary (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2008 r., II CSK 421/07). W świetle treści przepisu art. 484 § 1 k.c. kara umowna należy się wierzycielowi w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niezależnie od tego, w jakiej wysokości doznał szkody na skutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Należy się ona bez względu na wysokość szkody, a więc wierzyciel, nawet jeżeli poniósł niewielki uszczerbek majątkowy związany z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania, może żądać zapłaty kary umownej. Dłużnik zaś nie może zwolnić się z tego obowiązku, dowodząc, że wierzyciel żadnej szkody nie poniósł. Wystąpienie szkody oraz jej wielkość ma natomiast znaczenie w przypadku miarkowania kary umownej (art. 484 § 2 k.c.) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 1968 r., II CR 419/67, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2003 r., III CKN 122/01). Pojęcie „rażące wygórowanie” kary umownej jest zwrotem niedookreślonym, którego zadaniem jest poprawa elastyczności prawa. Pozwala ono sądowi na ukształtowanie stosunku zobowiązaniowego w drodze wyjątku od zasady pacta sunt servanda w wyznaczonych przez treść zwrotu granicach. Nie jest możliwe wskazanie jednego kryterium, które byłoby rozstrzygające przy ocenie, czy kara jest czy nie jest rażąco wygórowana. Miarkowanie kary umownej ma przeciwdziałać dużym dysproporcjom między wysokością zastrzeżonej kary, a godnym ochroną interesem wierzyciela. Kara umowna, podobnie jak odszkodowanie, którego jest surogatem, nie może bowiem prowadzić do nieuzasadnionego wzbogacenia uprawnionego. Stosując instytucję miarkowania, sąd powinien mieć na względzie podstawowe funkcje kary umownej. Wskazać nadto należy, że wysokość zastrzeżonej kary umownej nie musi pokrywać się z wysokością szkody. Nie można więc w ramach tzw. miarkowania żądać takiej redukcji kary, by pokrywała ona jedynie wysokość szkody poniesionej przez kontrahenta. Takie pojmowanie kary umownej i instytucji miarkowania doprowadziłoby bowiem do zaprzeczenia roli kary umownej jako sankcji cywilnoprawnej wobec nierzetelnego kontrahenta (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 czerwca 2001 r., I ACa 295/01). Dlatego przyjmuje się, że wprawdzie wysokość szkody stanowi istotne kryterium redukcji kary umownej, to nieuzasadnionym jest stwierdzenie, iż miarkowanie kary umownej powinno doprowadzić ją do wysokości odpowiadającej wysokości szkody (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2005 r., II CK 626/04). Oceny, czy kara w danym przypadku jest rażąco wygórowana w rozumieniu przepisu art. 484 § 2 k.c. należy dokonać w kontekście całokształtu okoliczności sprawy, a zatem uwzględniając nie tylko wysokość powstałej szkody w związku z niewykonaniem zobowiązania, ale przede wszystkim przedmiot umowy, okoliczności, na jakie kara umowna została zastrzeżona, cel tej kary, sposób jej ukształtowania, okoliczności, w jakich doszło do sytuacji uzasadniającej naliczenia kary, czy wagę i zakres nienależytego wykonania umowy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 października 2017 roku, V ACa 147/17).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy Sąd doszedł do przekonania, że w jednym jak i drugim przypadku pozwana nie przedstawiła jakichkolwiek dowodów potwierdzających zarzuty z pism procesowych i przedsądowych, że nie zdołała wykonać przyjętego zobowiązania w terminie w wyniku skutków pandemii C.-19. O ile sam fakt pandemii jest notoryjny, o tyle wykazanie jego wpływu na konkretne zobowiązanie wymaga podjęcia inicjatywy dowodowej, której strona pozwana nie podjęła, co czyni podniesione zarzutami gołosłownymi.

Sąd nie uznał również zarzutu o nieważności postanowień umownych dotyczących możliwości odstąpienia od umowy. Postanowienia te nie były bowiem oparte o art. 395 §1 k.c., a termin wykonania umowy był w niej ściśle określony, nadto, jak już wskazywano, powód jako ewentualną podstawę prawną wskazywał również art. 492 zd. 2 k.c.

Mając na względzie powyższe, powództwo w niniejszej sprawie zostało oddalone, jako niezasadne.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z wyrażoną w przepisie art. 98 §1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. Zgodnie z treścią tego przepisu strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). O tym, jakie poniesione przez stronę koszty są niezbędnego do celowego dochodzenia praw i celowej obrony przesądza przepis art. 98 §2 i 3 k.p.c. Zgodnie z art. 98 §3 k.p.c., do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez

adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Zgodnie zaś z art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata.

Mając powyższe na uwadze Sąd w punkcie I wyroku zasądził od powódki- Skarbu Państwa- Prokuratury Okręgowej w Szczecinie na rzecz pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w W. tytułem kosztów procesu kwotę 917 złotych. Na kwotę tę złożyła się kwota 900 zł z tytułu wynagrodzenia radcy prawnego- zgodnie z § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 1.804), 17 złotych z tytułu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa - art. 1 ust. 1 pkt 2 oraz część IV załącznika ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2006 Nr 225 poz. 1635 z późn. zm.). Powyższa kwota zasądzona została z wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, zgodnie ze znowelizowanym brzmieniem art. 98 k.p.c., w myśl którego, od kwoty zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu należą się odsetki w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty (art. 98 § 1¹ k.p.c.).